

România și constituționalitatea internă a tratatelor internaționale

Diana Botău

Lector, Universitatea „Babeș-Bolyai”

Articolul 11, Constituția României

„(1) Statul român se obligă să îndeplinească **întocmai** și **cu bună-credință** obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, **fac parte din dreptul intern.**

(3) **În cazul în care** un tratat la care România urmează să devină parte cuprinde **dispoziții contrare Constituției, ratificarea** lui poate avea loc **numai după revizuirea Constituției.**”

→ „fac parte din dreptul intern” → lege? act internațional?

→ expectanțe → „întocmai” & „cu bună-credință” → lege de modificare / ~~excepție de necons.~~ → →

→ ?controlul *ex ante* = obligatoriu? → →

→ dualism → ?coerent cu preeminența DIP? → →

Articolul 146, Constituția României

„Curtea Constituțională are următoarele atribuții:

(...)

b) **se pronunță** asupra constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale, **la sesizarea** unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;”

→ controlul *ex ante* nu este obligatoriu, căci circumstanțiat / confirmare în L. 590/2003 privind tratatele, art. 40 (1)

→ Ipoteza 1 > ∃ sesizare (✓) → se verifică *ex ante* const. tratatului → Ratificare/Reviz. C.

→ Ipoteza 2 > ∄ sesizare (X) → NU se verifică *ex ante* const. tratatului → Ratificare ? → ceea ce nu este interzis este permis

Articolul 147, Constituția României

„(3) **În cazul** în care **constituționalitatea** tratatului sau acordului internațional a fost **constatată potrivit articolului 146 litera b)**, acesta **nu poate face obiectul unei excepții** de neconstituționalitate. Tratatul sau acordul internațional constatat ca fiind neconstituțional nu poate fi ratificat.”

! Distincție:

→ „cazul” (art. 147) = Ipoteza 1 *supra* (art. 146, b) - **când ∃ sesizare** (25 dep./50 sen.)

→ ?cazul Ipotezei 2? când \nexists sesizare? tratatul poate face obiectul unei excepții de neconstituționalitate? → → v. Art. 11 (1) & Legea 590/2003, privind tratatele

Legea 590/2003, privind tratatele

Articolul 40

„(4) (...) În cazul în care, în exercitarea atribuțiilor sale de control al constituționalității, Curtea Constituțională decide că dispozițiile unui tratat aflat în vigoare pentru România sunt neconstituționale, Ministerul Afacerilor Externe, împreună cu ministerul sau instituția în competențele căruia/căreia se află domeniul principal reglementat prin tratat, va face demersuri, în termen de 30 de zile, pentru inițierea procedurilor necesare în vederea renegocierii tratatului sau încetării valabilității acestuia pentru partea română ori, după caz, în vederea revizuirii Constituției.”

N.B. un tratat = în vigoare pentru România doar dacă a fost ratificat (Const. + CV-1969)

Concluzii

?! „fac parte din dreptul intern” → lege?act internațional ?!

?! „întocmai” & „cu bună-credință” ?!

?! dualism → ?coerent cu preeminența DIP ?!

Concluzii

- incongruență normativă (constituțională + sistemică)
- evitabilă prin comprimare normativă (eliminarea circumstanțierilor)
 - e.g. → \sim verificarea *ex ante* a constituționalității tratatelor este obligatorie \sim
 - \sim tratatele nu pot face obiectul unei excepții de neconstituționalitate \sim
- CC - nu a fost sesizată cu excepție / judicial self restraint

Legea 590/2003, privind tratatele

Articolul 40

„(1) După convenirea sau adoptarea tratatelor prevăzute la art. 19 alin. (1), în orice etapă a încheierii lor, oricare dintre președinții celor două Camere ale Parlamentului României ori un număr de cel puțin 50 de deputați sau cel puțin 25 de senatori pot solicita Curții Constituționale avizul privind compatibilitatea prevederilor tratatelor cu Constituția României.”